

VI. Palolaitos.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1930 oli seuraavansisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: johtaja G. Idström puheenjohtajana, teollisuusneuvos I. Killinen varapuheenjohtajana, sekä viilari Hj. Blomqvist, junankuljettaja F. B. Gröndahl ja työmies R. Reunanen. Sihteerinä toimi ent. lääninsihteerinä A. Th. Möller. Palotoimikunta koontui vuoden kuluessa 17 kertaa.

Tulipalot. Palokunta hälyytettiin vuoden varrella 384 kertaa, josta 219 kertaa todellisiin tulipaloihin tai tulipalonalkuihin, 41 kertaa nokivalkeoihin, 46 kertaa savun johdosta, 5 kertaa valonheijastuksesta, 8 kertaa pulmoottoriavustuksen antamista varten, 19 kertaa palolennätinvian takia, joista 11 kertaa Stockmannin rakenteilla olevaan tavarataloon, kerran vedentulvan takia, 3 kertaa väärinkäsityksestä ja 42 kertaa ilkkivaltaisuudesta. Edelliseen vuoteen verrattuna hälyytysten luku vähentyi 44:llä ja tulipalojen luku 59:llä. Tulipaloista sattui 216 järjestetyssä kaupungissa ja 3 sen ulkopuolella.

Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti: tammi-kuussa 13, helmikuussa 19, maaliskuussa 18, huhtikuussa 17, toukokuussa 26, kesäkuussa 27, heinäkuussa 15, elokuussa 15, syyskuussa 14, lokakuussa 16, marraskuussa 16 ja joulukuussa 23. Tulipaloista sattui 144 päivällä, laskien klo 6—18 ja 75 yöaikaan, klo 18—6. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 126 tapauksessa puhelimitse, 91 tapauksessa palolennättimellä ja 2 tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroluviista:

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yht.		Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yht.
Asuinhuoneita	51	17	68	Hissikuiluja	5	—	5
Kellareita	17	2	19	Rakenteilla olevia taloja	5	—	5
Autoja tai moottori- pyöriä	—	—	16	Rikkalaatikoita	—	—	5
Tehdas- tai työhuoneita	10	5	15	Kaatopaikkoja	—	—	5
Ullakoita	8	4	12	Myymälöitä	4	—	4
Laivoja tai moottori- veneitä	—	—	12	Vajoja tai ulkokuone- rakennuksia	—	4	4
Hiilivarastoja	—	—	10	Metsämaata	—	—	4
Työainekojuja tai pavil- jonkeja	—	7	7	Kemiallisia laboratoreja	3	—	3
				Pesutupia	1	1	2
				Höyrypannuhuoneita ..	2	—	2

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yht.		Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yht.
Elokuvateattereja	2	—	2	Autovaja	1	—	1
Leipomoita	2	—	2	Sauna	—	1	1
Tervapatoja	—	—	2	Sairaala	—	1	1
Bensiinijakeluasemia	—	—	2	Rohdoskauppa	1	—	1
Puuaine- tai halko- varastoja	—	—	2	Kähertämö	1	—	1
Sähköpylväitä	—	—	2	Ravintola	1	—	1
Valimo	1	—	1	Silta	—	—	1
				Huviteltta	—	—	1
				<u>Yhteensä</u>	<u>115</u>	<u>42</u>	<u>219</u>

Tulen irtipääsemisen syyt käyvät selville allaolevista luvuista:

Puutteellinen tulisija tai savujohto	22	Tulensijan ja savujohton liial- linen kuumuus	4
Tulenarkojen nesteiden varomaton pitely	22	Puhalluslampun varomaton pi- tely jäätyneitä putkia sula- tettaessa	3
Lyhytsulku sähköjohdoissa	19	Lasten leikkiminen tulella	2
Syttyminen räjähdysmoottoreista	18	Nokivalkea	2
Tulisijasta pudonneet kipinät ja kekäleet	17	Murhapoltto	2
Itsesytytys	13	Syttyminen kaasujohdosta	1
Lampun, kynttilän tai tulitikkujen varomaton pitely	9	Tulensekaisen tuhkan säilyttä- minen sopimattomassa pai- kassa	1
Hitsauskoneen varomaton käsit- tely	7	Tuntematon (selville saamaton)	71
Varomaton tupakanpoltto	6	<u>Yhteensä</u>	<u>219</u>

Eri kaupunginosain kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti:

I kaupunginosa	17	XII kaupunginosa	9
II »	18	XIII »	11
III »	5	XIV »	13
IV »	23	XV »	2
V »	9	XX »	13
VI »	12	Vallila	7
VII »	18	Hermannin	6
VIII »	6	Toukola	4
IX »	2	Pasila	4
X »	21	Meilahti	2
XI »	16	Helsingin pitäjä	1
		<u>Yhteensä</u>	<u>219</u>

219:sta vuoden kuluessa sattuneesta tulipalosta oli 119 pientä eli senlaa-
tuista, että ne sammutettiin käyttämällä ainoastaan pönttöruiskua tai muuta
vehjettä, 71 keskikokoista eli senlaatuista että yksi vesijohdon moottori- eli
hiilihapporuiskun suihku riitti tulen sammuttamiseen sekä 29 vaarallisempaa

eli siksi suurta että oli käytettävä useampia suihkuja tulipaloa sammutettaessa.

Tulipaloista ei mikään ollut niin suuri, että palokunnan kokonaisuudessaan olisi tarvinnut lähteä liikkeelle. Vakavaluontoisimmista mainittakoon seuraavat:

Maaliskuun 1 p:nä syttyi tulipalo Shell-yhtiön varastoimispaikalla bensiiniä ja petroolia varten Sörnäisten niemellä, jolloin puinen korjauspaja, joka oli yhteenrakennettu tulenarkojen nesteiden laskuhuoneen kanssa, syttyi palamaan. Palokunnan onnistui kuitenkin tunnin kuluttua sammuttaa tuli. Kymmenen vesisuihkua 5 autoruiskusta otettiin käytäntöön. Kiinteän omaisuuden ja irtaimiston vahingot nousivat ainoastaan 271,250 markkaan.

Ullakkopaloa talossa n:o 25 Yrjönkadun varrella, jossa kiinteistön ja irtaimiston vahingot nousivat yhteensä 514,771:20 markkaan, oli hyvin vaikea rajoittaa, koska tuli jo oli saanut liian suuren vallan, ennenkuin palokunta hälyytettiin.

Tulipaloa jalkineliikkeessä talossa n:o 16 Heikinkadun varrella joulukuun 25 p:nä ei ollut vaikea sammuttaa, mutta koska palokunta hälyytettiin liian myöhään ennätti arkalaatuinen tavaravarasto suuresti vahingoittua. Vahingot irtaimistosta arvioitiin 756,789:87 markaksi ja kiinteistöstä 38,592 markaksi.

Tulipaloissa sattui seuraavat tapaturmat: tulipalossa huhtikuun 14 p:nä puishesä asuinrakennuksessa talossa n:o 5 Alppikadun varrella paloi eräs mieshenkilö. Tapaturma tapahtui ennen palokunnan tuloa.

Lokakuun 14 p:nä sattui surullinen tapaturma talossa n:o 2 Kristianinkadun varrella. Kaksi naista, jotka olivat varomattomasti käsitelleet spriiitä kaasuliekkin läheisyydessä, saivat niin pahoja palohaavoja, että he kuolivat myöhemmin sairaalassa.

Joulukuun 4 p:nä, tulipalossa Annankadun n:o 31:n kellarissa, sai palokorpraali J. E. Salminen surmansa savumyrkytyksestä. Salmisella oli sydänvika mikä osittain vaikutti surulliseen tapahtumaan.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo oli 60,360,210 markkaa ja kiinteän omaisuuden 370,860,361 markkaa eli yhteensä 431,220,571 markkaa, kun taas palovahingonkorvaus irtaimesta omaisuudesta oli 2,770,353:19 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 1,647,451:64 markkaa, eli yhteensä 4,417,804:83 markkaa; korvaus oli niin ollen 1.02 % vakuutussummasta.

Palovahingoista kotimaiset vakuutuslaitokset suorittivat 3,707,782:08 markkaa ja ulkolaiset vakuutuslaitokset 335,745:80 markkaa, jotavastoin vakuuttamatonta omaisuutta, mikäli on saatu selville, turmeltui 374,276:95 markanarvosta.

Vertailun vuoksi annetaan tässä tietoja palovahingon arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta kymmenvuotiskaudelta 1920—29:

1920	1.8	1925	0.9
1921	1.7	1926	1.5
1922	2.8	1927	1.6
1923	1.0	1928	3.0
1924	1.4	1929	0.9

Palokunnan sairaankuljetusvaunuja ja -autoja käytettiin vuoden kuluessa 4,496 kertaa, niistä 4,087 kertaa sairaiden ja 409 kertaa tapaturman uhrien

kuljetukseen. Vastaavat luvut edelliseltä vuodelta olivat 4,901, 4,522 ja 379, joten kuljetusten lukumäärä vähentyi 405:llä. Keskimäärin toimitettiin 12.3 ajoa päivää kohti ja kuljetusmatkojen yhteinen pituus oli vuoden aikana 31,499 km, vastaten 26,049 km edellisenä vuonna. Näistä kuljetuksista suoritettiin kaupunginkassaan yhteensä 120,207 markkaa.

Allaolevasta yhdistelmästä ilmenee vaunujen ja autojen käyttö eri kausina:

	Sairaus- tapauksissa.	Tapatur- missa.	Yh- teensä.		Sairaus- tapauksissa.	Tapatur- missa.	Yh- teensä.
Tammikuu	354	31	385	Heinäkuu	346	53	399
Helmikuu	372	27	399	Elokuu	312	40	352
Maaliskuu	375	27	402	Syyskuu	318	40	358
Huhtikuu	350	24	374	Lokakuu	299	43	342
Toukokuu	340	35	375	Marraskuu	362	31	393
Kesäkuu	321	37	358	Joulukuu	338	21	359
				Yhteensä	4,087	409	4,496

Terveydentila palokunnassa oli vuoden aikana hyvä. Yllämainittua ikävää tapausta korpraali Salmisen kanssa lukuunottamatta, ei tulipaloissa eikä harjoituksissa ole tapahtunut mitään vakavampaa tapaturmaa.

*Palokunnan avustusrahasot*¹⁾ käsittivät vuoden alussa yhteensä 321,309: 75 markkaa. Vuoden kuluessa varat lisääntyivät sairaankuljetusmaksuilla, kirjoilla, sisäänpääsymaksuilla palotorniin, lahjoilla y. m. 49,839: 45 markalla, kun taas menot kirjojen, sanomalehtien, nuottien ja soittimien ostosta sekä kapellimestarin palkkaamisesta y. m. nousivat 19,058: 05 markkaan. Vuoden lopussa oli säästö näin ollen 352,091: 15 markkaa, mistä summasta 247,792: 55 markkaa oli sijoitettuna pääoma- tai säästökassatilille eri pankkeihin, 95,000 markkaa lainana kaupunkikiinnitystä vastaan, 9,100 markkaa pankkiosakkeina ja 198: 60 markkaa käteistä rahaa kassassa.

Irtaimisto ja kalusto. Palokunnan hallussa oleva kalusto ja tulensammutusvälineet lisääntyivät vuoden kuluessa pääasiallisesti upseerin tarkastusauton ja korkeapaine-keskipakaispumpulla varustetun paloauton oston kautta. Letkuvarastoa täydennettiin sitäpaitsi ja palokaappien lukua lisättiin. Lisäys oli arvoltaan 403,054 markkaa ja vuoden poistot 58,048 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1930 oli kaluston ja irtaimiston arvo kirjattu 5,206,346 markaksi.

Palokunnan autovarasto käsitti 27 autoa, niistä 3 henkilö-, 3 sairaiden-kuljetus- ja 1 kuorma-auto, sekä 1 moottoripyörä ynnä 19 paloautoa, joista 11 oli varustettu korkeapaine-keskipakaispumpulla.

Hermannissa oleva pieni paloasema, johon kuului 4 miestä ja paloauto muutettiin vuoden aikana Sörnäisten niemelle, toimenpide, joka oli välttämätön siellä olevien tulenvaarallisten öljy- ja puutavaravarojen takia.

Palolaitoksen ylläpitokustannukset olivat vuonna 1930 5,134,671: 45 markkaa ja jakautuivat seuraaviin eriin:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.
Palkat ja palkkiot	3,427,670: —	3,349,131: —	78,539: —
Vuokra, lämpö ja valaistus	326,300: —	245,381: 30	80,918: 70
Siivous, vedenkulutus ja puhtaana- pito	50,000: —	39,061: 20	10,938: 80

¹⁾ Tietoja puuttuu kahdesta yksityisillä lahjoituksilla kerätystä rahastosta, joiden pääoma tammikuun 31 p:nä 1929 nousi 218,151: 75 markkaan.

	Määrärahat, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.
Kaluston hankkiminen	1,040,600: —	1,013,142: 20	27,457: 80
» ylläpito	212,400: —	198,532: 25	13,867: 75
Painatus, sidonta ja tarverahat....	21,500: —	18,260: 75	3,239: 25
Pesu ja lääkkeet	34,000: —	26,383: 60	7,616: 40
Hevosten ylläpito	40,683: —	28,341: 80	12,341: 20
Autojen käyttökustannukset	85,000: —	80,968: 35	4,031: 65
Rakennusten korjaukset	86,000: —	85,225: 65	774: 35
Vakuutukset	75,000: —	50,243: 35	24,756: 65
Yhteensä	5,399,153: —	5,134,671: 45	264,481: 55